

Oponentský posudek bakalářské práce Sary Karlíkové Rozvoj volnočasových aktivit na Českolipsku ve druhé polovině 20. století

Práce se snaží zmapovat vývojové proměny volnočasových aktivit v severočeském okrese Česká Lípa v druhé polovině 20. století (tedy po 2. světové válce a nuceném odchodu naprosté většiny německojazyčného obyvatelstva, které hrálo v regionu velmi významnou roli), ale formulace badatelských otázek je krajně nejasná a pochybná. Ve skutečnosti jde o značně nekoncepční směs různých chvatně a často nesrozumitelně pospojovaných pasáží z literatury s výpisky z dobového regionálního tisku a údaji z archivních pramenů, které však autorka prakticky nedokáže zasadit do jakéhokoliv relevantního kontextu. Výrazná obecná kritika podmínek nastolených komunistickým režimem se neorganicky míchá s přejímáním jazyka pramenů hovořících naopak o rozkvetu volnočasových aktivit, zejména v oblasti kultury ve sledovaném období. Je jistě třeba brát jako velké plus, že i v bakalářské práci se snaží autorka využít archivní prameny, ale bohužel se téměř na každé stránce ukazuje, že s těmito prameny (a stejně tak i s dalšími prameny a sekundární literaturou) nedokáže adekvátně pracovat, nezvládá základy primární kritiky pramene a dopouští se i hrubých věcných omylů. Jako příklad bych uvedl tvrzení, že dvouletý plán (tzv. Dvouletka) nezačal v roce 1948, ale již o rok dříve (srov. s. 18). Na s. 15 uvádí, že první samoobsluha v České Lípě zahájila provoz v roce 1954 – to by znamenalo mimořádně zajímavou informaci, protože dosud literatura udává, že první samoobsluha v Československu byla zprovozněna až v roce 1955 v Praze v Táborské ulici. Nicméně na s. 24 se objevuje jiný údaj, podle něhož samoobsluha v České Lípě vznikla až v roce 1955 a přitom autorka cituje ze stejné publikace. S časovými údaji se obecně autorka vůbec moc neláme hlavu – např. na s. 31 se tvrdí, že Park kultury a oddechu v České Lípě vznikl „v počátku 50. let“ jako dar města IX. sjezdu KSČ. Tento sjezd se však konal již v roce 1949. I s jinými faktickými údaji a termíny autorka pracuje dost svévolně. Např. příliš nevěřím, že existoval v Novém Boru „Domov osvěty“ a nikoliv Dům osvěty. Naprosto neuvěřitelné se mi zdá také tvrzení, že přednášek (kterých se konalo ročně 70-80) v tomto zařízení (ať již se jmenovalo jakkoliv) se pravidelně účastnilo kolem 4000 (!) posluchačů. Podobně památkovou lokalitou v České Lípě není „Richterhor“ (s. 25), ale Richterův dvůr čili Richterhof. Rád bych také autorku upozornil, že v období normalizace neexistovalo republikové ministerstvo vnitřního obchodu, ale tento resort se označoval pouze jako ministerstvo obchodu (srov. s. 34). Zrovna tak nemohl označení Spartakiáda převzít v roce 1955 Československý svaz tělesné výchovy (s. 6), protože ten vznikl až v březnu 1957. A konečně ani na konci 50. let neexistoval Socialistický svaz mládeže (srov. s. 10), protože ten vznikl až na počátku sedmdesátých let. I když měl jistě Svaz přátel SSSR a Svaz české mládeže blízko ke KSČ, rozhodně nelze tvrdit, že by je tato strana založila. (srov. s. 14). Za hodně zvláštní považuji autorčino tvrzení ze s. 38, že „Jednou z nejmenších turistických atrakcí je samozřejmě Máchův kraj, který se rozprostírá od Bezdězu přes Doksy a Jestřebí, až k Housce a Kokořínu, úzce spjatý s básníkem Karlem Hynkem Máchou.“ Přiznám se, že jsem se domníval, že je naopak jednou z největších zdejších turistických atrakcí.

Naprosto samostatnou kapitolou, která se vymyká všem mým dosavadním zkušenostem s kvalifikačními pracemi, pak je autorčina stylistika, která dává vzniknout skutečným perlám. Jako náhodně vybrané příklady uvádím: „Ve druhé polovině 20. století se objevovala řada nedostatků zboží, jako například textilních výrobků a základních spotřebních produktů, jako je toaletní papír a prací prášek.“ (s. 5); „Tato část populace si svůj volný čas často upřednostňovala k rámci kulturních podniků.“ (s. 7); „Významným prvkem byla též forma účasti na projektu budování socialismu, což bylo vnímáno jako optimální forma trávení volného času během prázdnin. Dětem bylo rovněž přikazováno zapojení se do dobrovolnických brigád, a to dokonce i v období školního věku.“ (s. 10); „Po polovině století začaly nabývat popularitě na pionýrské tábory, byly rozšířeny i do zahraničí, avšak účast v nich

byla dostupná pouze dětem z vyšších sociálních vrstev.“ (s. 11); „Zemědělci se potýkali s obtížemi při práci s nově získanou půdou a jejich situaci jim tomu zhoršovalo sucho, kdy tyto dvě události měly velmi negativní dopad na zásobování obchodů.“ (s. 14); „Po únorovém převratu v roce 1948 byl v České Lípě zformován akční výbor Národní fronty, který měl za úkol zlikvidovat politické odpůrce komunistického režimu, což iniciovalo politické čistky.“ (s. 15); „Po roce 1990 začaly ceny potravin růst a s tím se snížila i jejich nedostupnost, což bylo způsobeno ukončením cenové regulace.“ (s. 17); Celkově lze říci, že kulturní dění v České Lípě se snažilo o rozvoj všestranné vzdělanosti dospělých a mládeže. Dále se snažilo o rozvoj zájmové činnosti tvořivosti tak, aby vytvářel předpoklady pro bohatý kulturní a společenský život a zároveň tyto aktivity byly propojeny se snahou o ideologické působení na obyvatelstvo.“ (s. 21); „Spolupracovala s různými institucemi, jako například se Socialistickou akademií, a zároveň ji zajišťovala bibliografické záznamy na určitá témata, která podléhala cenzuře a byla prokomunistická.“ (s. 22); „Od 80.let pořádal Jirásek pravidelné divadelní přehlídky nejen v České Lípě, ale také v jiných městech, jako například v Písku nebo Hronově.“ (s. 23); „Kvůli nekultivovanému vzhledu zvenčí město iniciovalo jeho renovaci.“ (s. 24); „Týkaly širokého spektra témat, které zajímala a angažovala místní obyvatele. Nejčastěji se jednalo o politické ideologie a obecné vzdělávání v této oblasti.“ (s. 26); „Během 50. let měli obyvatelé možnost sledovat představení Smetanových oper, jako je "Prodaná nevěsta", "Mou vlast" [!], a mnoho dalších inscenací [!].“ (s. 29); „Dalším celkem pro komunistickým trendem se stalo zavádění plánů pro kulturní rozvoj pro určité období“ (s. 30); „V 60.letech minulého století byla v České Lípě hojná přítomnost restaurací.“ (s. 36); „Na konci 80.let došlo ke změnám v sovětské zahraniční politice, což vedlo k uvolnění vazeb s východními zeměmi a k jednání o přátelské spolupráci, a to se projevilo právě i na cestování.“ (s. 40); „Na počátku byl nejvýznamnější fotbalový oddíl ČSSK Česká Lípa, který obnovil svou činnost po okupaci pohraničí.“ (s. 42); „Během Spartakiád, ale i při jiných tělovýchovných akcích, se již dlouhá léta úspěšně rozvíjí partnerství s okresem Mladá Boleslav, které je zejména při organizaci Spartakiád ukázkové a efektivní.“ (s. 43); „V polovině padesátých let bylo při zakládání sportovních oddílů zavedeno několik klíčových bodů pro jejich vznik a následné fungování.“ (s. 45); „Situace jednotlivých jednotek byla následující: První byl Sokol Brniště, jehož úroveň práce byla nejslabší v celém okrese.“ (s. 45); „Navzdory těmto komplikacím byly kopané velmi úspěšné v soutěžích a turnajích.“ (s. 46); „Po roce 1945 byla zaznamenána snaha o centralizaci tělovýchovy, což byla typická politická iniciativa, která tak soustředila kontrolu nad sportem do rukou centrální vlády.“ (s. 47); „Nicméně po roce 1970 se zájem o umělecké aktivity a kulturní vzdělávání opět oživil, což může být spojeno a obnovou zájmu o kulturu a větší mírou společenské svobody.“ (s. 50); „Fotbalový oddíl ČSSK Česká Lípa, obnovený po válce, dosahoval významných úspěchů, a to i díky brigádnické práci na úpravě hřiště a kabin.“ (s. 51) atp. Všechny věty jsem nechal v původní podobě, tedy i např. s autorčiným zvykem ignorovat pravidlo o mezeře následující po tečce. Neuvádím ani četné překlepy a pravopisné chyby – v této kategorii se ovšem práce S. Karlíkové až tak nevymyká všeobecně nízké úrovni většiny kvalifikačních prací v současné době.

Je mi jasné, že na bakalářské práce není možno klást stejné nároky jako na práce diplomové, ale přesto se domnívám, že nelze snižovat v tomto ohledu laťku donekonečna. I bakalářská práce by měla mít odpovídající úroveň stylistickou a obsahovou a prokazovat, že autor/ka ovládá alespoň základy práce s prameny a literaturou a dokáže je přetavit v smysluplný text bez vážnějších faktických a stylistických poklesků. Předložená práce S. Karlíkové nese natolik výrazné stopy velkého chvatu při přípravě, že její obhajobu **nemohu doporučit**. Přitom se domnívám, že na základě archivních materiálů by mohla vzniknout velice kvalitní práce, která by mohla obohatit naše poznání o trávení volného času v severočeském regionu v letech 1945-1989. Její přípravě je však potřeba věnovat podstatně více času a pozornosti, než kolik ho zatím byla S. Karlíková ochotna obětovat.

